

JÁI Bozóky János Általános Iskolai Tagintézménye

Állampolgári ismeretek helyi tanterv 8. évfolyam

Készítette: Kissné Guba Zsuzsanna

Tartalom

1	Óratervi háló.....	3
2	Az állampolgári ismeretek-tanítás és -tanulás cél- és feladatrendszere.....	3
2.1	Az állampolgári ismeret-tanítás célrendszere:	3
2.2	Az állampolgári ismeret-tanítás feladatrendszere:	4
3	A helyi tanterv felépítése.....	6
4	Felső tagozat -alapóraszám – 8. évfolyam.....	6
4.1	Az állampolgári ismeret-tanítás és -tanulás célrendszere:	6
4.2	Az állampolgári ismeret-tanítás és – tanulás feladatrendszere:	6
4.3	A témakörök áttekintő táblázata	7
5	Témakörök, óraszámok, célok, ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek	8
6	A tanulók értékelése	22
7	A fejlesztés elvárt eredményei	23
8	Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök, segédletek.....	24

1 Óratervi háló

Évfolyam	8.
Heti óraszám	1 óra

2 Az állampolgári ismeretek-tanítás és -tanulás cél- és feladatrendszere

2.1 Az állampolgári ismeret-tanítás célrendszere:

Az állampolgári ismeretek tanulásának célja, hogy a tanuló:

- megértse a jogérvényesülés és a jogi, erkölcsi normák társadalmi jelentőségét, hogy képes legyenegyensúlyt teremteni a közösség érdekei és az egyén törekvései között;
- ismerje a demokratikus jogállam felépítését és működését, hogy tájékozott, a közügyek iránt érdeklődő személyiséggé válhasson;
- nevezze meg a magyar nemzettudat sajátosságait, értse meg a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is;
- ismerje lakóhelye kulturális és néprajzi értékeit, váljék élményalapúvá lokálpatriotizmusa,
- személyiségébe épüljenek be a nemzeti közösséghez tartozás emocionális összetevői; mélyüljön el hazaszeretete;
- értse meg a haza védelmének fontosságát, ismerje meg, hogy a honvédelem milyen feladatköröket foglal magában, és milyen kötelezettséget ró minden magyar állampolgárra;
- sajátítsa el azokat az ismereteket és készségeket, amelyek a mindennapi életben való tájékozódását segítik;
- segítséget kapjon a felnőtt szerepekre való felkészüléséhez, hogy életpályáját, jövőjét megalapozottan tervezhesse meg;
- törekedjék a generációk közötti kapcsolat kialakítására, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítésére;
- értse meg a környezeti és gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság jelentőségét a mindennapi életben, az egyén, a család, a település, a régió és az állam szintjén, valamint globális perspektívában is;

- támpontokat kapjon ahhoz, hogy pénzügyi döntéseit körültekintően és megalapozottan hozhassa meg;
- szemléletét problémamegoldó attitűd jellemezze, fejlődjék rendszerszemlélete, nyitottá váljon javaslatok megfogalmazására, tervek, tervezetek elkészítésére;
- fejlessze a konstruktív alkalmazkodáson alapuló hiteles és hatékony kommunikációs készségeit;
- megtapasztalja a társas együttműködés közösségformáló szerepét, és felismerje társadalmi jelentőségét;
- az információk szerzéséhez és rendszerezéséhez, fotógalériák összeállításához, beszámolók elkészítéséhez használja az infokommunikációs eszközöket.

2.2 Az állampolgári ismeret-tanítás feladatrendszer:

Nemzeti alaptantervben megfogalmazott 7 kulcskompetencia fejlesztése az alábbiak szerint:

- **A tanulás kompetenciái:** A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámolói elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.
- **A kommunikációs kompetenciák:** A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.
- **A digitális kompetenciák:** A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.
- **A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival

tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

- **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbírálni döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

- **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekből való tevékenységét.

- **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

3 A helyi tanterv felépítése

A helyi tanterv felépítése követi a kerettanterv struktúráját. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Rögzíti a témakörökön belül a fejlesztési feladatokat, az ismereteket, a fogalmakat és a tevékenységeket. A fejlesztési területekhez kapcsolódó elvárt tanulási eredményeket az évfolyam végén összegzi.

4 Felső tagozat -alapóraszám – 8. évfolyam

4.1 Az állampolgári ismeret-tanítás és -tanulás célrendszere:

- A tantárgy civilizációs értékeket és mintákat közvetít, erősíti a felelősségtudatot és a nemzethez tartozás érzését.
- Segíti a szituációhoz igazodó kommunikáció kialakítását, a másik ember gondolatainak, véleményének megértését, az együttműködés lehetőségeinek feltérképezését és közösségformáló erejének megtapasztalását, a hazafias érzés kialakítását, az alapvető honvédelmi ismeretek elsajátítását, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítését, valamint a környezeti, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság feltételeinek kiemelését.
- A társas tanulás alkalmi révén a tanuló megtapasztalhatja a nézetek, vélemények sokféleségét, kifejezheti saját gondolatait, amelyekbe beépítheti mások értékes megnyilvánulásait, ezek révén fejlődhet önismerete és önértékelése is.

4.2 Az állampolgári ismeret-tanítás és – tanulás feladatrendszere:

- A tanuló elsajátíthatja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.
- A tantárgy keretében a tanuló elsajátítja a tudatos és felelős állampolgári létezés szükséges alapvető ismereteket, a szociális kompetenciák fejlesztése révén megismeri és

gyakorolja azokat az eljárásokat, készségeket, amelyek a társadalmi részvételéhez, mindennapi boldogulásához szükségesek.

- A tanuló megismeri és megérti, hogy a haza védelme nem csak a fegyveres erők feladata, hanem minden magyar állampolgáré, ezért a honvédelem ügye a lehető legszélesebb nemzeti egységet képviseli.
- A jogi kultúra fejlesztése, az alapvető emberi jogok értelmezése, a szabadságértékek kiemelése, a társadalmi normák, a szabadság és felelősség kapcsolatának tudatosítása segíti az autonóm személyiség kialakulását.
- A saját vélemény kifejezése, a társak gondolatainak, véleményének megértése, a vitakultúra fejlesztése a demokratikus attitűd megalapozásához járul hozzá.

4.3 A témakörök áttekintő táblázata

Témakör	Óraszám
Bevezetés, ismerkedés, elvárások	+1
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4
A család gazdálkodása és pénzügyei	3
Településünk, lakóhelyünk megismerése	6
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
A fogyasztóvédelem alapjai	3
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3
Tanév végi összegzés	+1
ÖSSZESEN	36

5 Témakörök, óraszámok, célok, ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Tematikai egység /témakör/: Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell

Óraszám: 4 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
- Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről - Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján - A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi	család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás	- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása - A kommunikációs készség fejlesztése A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése - Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése - A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése - Az egymást követő generációk életútjának	- Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben - Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása - Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
szocializáció jellemzői		megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása - A hagyományos családmódel közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése.	- Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése - Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása - Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése

Tematikai egység /témakör/: A család gazdálkodása és pénzügyei

Óraszám: 3 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
A háztartás fogalmának értelmezése - A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása	családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó	- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása - A kommunikációs készség fejlesztése A csoportosítási és rendszerezési készség	- Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése - Egy elképzelt családi bevételeinek és

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>- Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről</p> <p>- A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása</p> <p>- A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel</p> <p>- A családokra jellemző fogyasztási szokások</p> <p>- Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása</p> <p>- Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai</p>	<p>jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;</p>	<p>fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>- A digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>- A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése</p> <p>- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása</p>	<p>kiadásainak megtervezése</p> <p>- Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata</p> <p>- Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről</p> <p>- Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól</p> <p>- Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről</p> <p>- A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit</p>

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
			feltáró képzelt vagy valós riport készítése

Tematikai egység /témakör/: Településünk, lakóhelyünk megismerése

Óraszám: 6 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;
- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
- A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése - A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése - A település, lakóhely jellemzőinek megismerése	intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi	- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása - A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése - A kommunikációs készség fejlesztése - A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése	- Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről - Településtörténeti kvíz összeállítása - Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása - Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>- A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése</p> <p>- A település, lakóhely közintézményei</p> <p>- A település fejlesztésének lehetőségei</p> <p>- A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek</p>	<p>felelősség, fenntarthatóság;</p>	<p>- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>- Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése</p> <p>- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>- Digitális kompetencia fejlesztése</p>	<p>- Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...);</p> <p>Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...)</p> <p>- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára</p> <p>- Helytörténeti tabló készítése</p> <p>- Tematikus fotógalériák</p>

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
			összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei

Tematikai egység /témakör/: Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek

Óraszám: 6 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
- A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése - A közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése - A honvédelem szerepének, lehetőségeinek,	nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika	- Az önismeret fejlesztése - Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése - A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése - A kommunikációs készség fejlesztése - A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése	- Fogalommagyarázat készítése - Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban - Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>feladatainak megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása - A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban - Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése - Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében - Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok 		<ul style="list-style-type: none"> - Digitális kompetencia fejlesztése - Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése - Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése 	<p>hagyományairól, kultúrájáról</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról - Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről - Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében - Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról - Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről - Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
			- Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről

Tematikai egység /témakör/: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban

Óraszám: 5 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;
- értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
- A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése - A magyar állampolgárság feltételei	állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság,	- A kommunikációs készség fejlesztése - Digitális kompetencia fejlesztése - Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése	- Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése - A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulóival kiselőadás segítségével

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>- A törvényalkotás menete</p> <p>- Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése</p> <p>- Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük</p> <p>- Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása</p> <p>- Az állam bevételeinek csoportosítása</p> <p>- A háztartások és az állam kapcsolatrendszere</p> <p>- A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége</p> <p>- A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés,</p>	<p>jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem</p>	<p>- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p>	<p>- Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról</p> <p>- Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése</p> <p>- Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről</p> <p>- Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban</p> <p>- Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása</p> <p>- Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok</p>

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban			élménybeszámolójának készítése - Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről.

Tematikai egység /témakör/: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre

Óraszám: 4 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
- A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügytípusok	ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri	- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszer szemlélet alakítása	- Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>- Az elektronikus ügyintézés</p> <p>- A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése</p> <p>- Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása</p> <p>- A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése</p> <p>- Az életpálya-tervezés kérdései</p> <p>- A mindennapi ügyintézés területei;</p> <p>Az állampolgár hivatali ügyintézése;</p> <p>Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai</p>	<p>hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaaorientáció, életpálya-tervezés</p>	<p>- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>- A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>- Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p>	<p>- Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról</p> <p>- Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei</p> <p>- Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása</p> <p>- Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban</p> <p>- Plakát készítése a pályaaorientációt meghatározó tényezőkről</p> <p>- A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról</p>

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
			- Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei

Tematikai egység /témakör/: A fogyasztóvédelem alapjai

Óraszám: 3 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
- A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése - A fogyasztóvédelem tipikus területei - A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei - A fogyasztói társadalom kialakulása,	fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom	- A kommunikációs készség fejlesztése - A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése - A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása - Digitális kompetencia fejlesztése	- Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése, - Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével - Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről - Vita: a tudatos fogyasztói magatartás

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>sajátosságai: lehetőségek és veszélyek - A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata - Szerkezeti és folyamatára értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről - A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása - Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó</p>		<p>- Szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztése - A döntési képesség fejlesztése - Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p>	<p>és a fenntarthatóság kapcsolatáról - Folyamatára készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre</p>

Tematikai egység /témakör/: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás

Óraszám: 3 óra

Célok:

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

Ismeretek, fogalmak, fejlesztési feladatok, tevékenységek

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
<p>- Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai</p> <p>- Az egészségügyi ellátás színterei, feladatai, szereplői</p> <p>- A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban</p> <p>- A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése</p> <p>- A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése</p> <p>- A köznevelési, az egészségügyi és a</p>	<p>köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;</p>	<p>- A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>- A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>- Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>- Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>- Az empátia erősítése</p>	<p>- Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról</p> <p>- Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról</p> <p>- Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás</p> <p>- Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról</p> <p>- Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás</p>

Ismeretek	Fogalmak	Fejlesztési feladatok	Tevékenységek
szociális intézmények jellemzői			- Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről - Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből - Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről

6 A tanulók értékelése

Az állampolgári ismeretek órák keretében a tanulók értékelésekor a következő **szempontok** vehetők figyelembe, melyek alapján osztályzat adható:

- felszerelés,
- órai munka,
- egyéni, csoportos feladatokban való részvétel,
- fontos szempont a tanulók önértékelése, társak értékelése, a csoportban történő reflektív értékelés
- lényeges az önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok megoldása

Az értékelés formái: beszélgetés, csoportos tevékenységek, kooperációs munkák, tesztek, rajzok, gyűjtőmunka, plakát, poszter, prezentáció készítése megadott témákban.

Összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében (*Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás*) és *A magyar állam intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban* témakörnél

7 A fejlesztés elvárt eredményei

A tanuló:

- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- értelmezi a család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására;
- felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét;
- társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít;
- társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban;
- értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket;
- felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;

- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.
- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól;
- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is

8 Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök, segédletek

- A mindenkori oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott tankönyvjegyzék alapján kerül kiválasztásra a tankönyv.
- Segédletek: letölthető tanmenet, taneszközök digitális változata.
- Kiegészítő anyagok: digitális tananyagok, filmek.
- Egyéb lehetőségek kihasználása:
 - látogatás a helyi polgármesteri hivatalban, környékbeli pénzintézetben, továbbá a helyi köznevelési, egészségügyi és szociális intézményekben